

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita S. Erphonis, Mimigardefordensis Avt Mimmigernefordensis Nvnc Monasteriensis Episcopi, In Ordine & Nvmero Septimi Decimi

Boichorst, Albert

Monasteri[i] Westphaliae, 1649

Capvt VIII. De liberalitate S. Erphonis erga Ecclesias Dei, Deoq[ue]
seruientes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13197

CAPVT OCTAVVM.

*De liberalitate S. ERPHONIS erga Ecclesias Dei,
Deoque seruientes.*

Liberali quoque ac penè Regio, pij & deuoti Antecessoris, cognati sui Friderici, exemplo edoctus, & ab ineunte quasi ætate institutus, eandem in Ecclesias Dei, Deoque seruientes liberalitatem & benignitatem toto vitæ suæ curriculo exercuit; Cathedrali enim Ecclesiæ S. Pauli dedit, ac in perpetuum donauit Officium dictum Rimoldinckhoff, de quo antiquitus, quatuordecim continuis diebus molles casei, cum vno talento, vti vetusta habent manuscripta, ministrabantur, vnde adhuc appellatur Officium casearium, vulgò dasß Käyse Ampt, vique in hodiernum diem, de quâ donatione sequentes habentur antiqui Versus:

Excellent meritò viuat venerabilis ERPHO,

Mente piâ, Chryste, Rimoldinghoeff dedit iste. r.

Ministris vtriusque vitæ, Abbatia Fricconhorstenfis, qui non melius ferè jus, quam liti, id est, serui aut homines proprij, qui quotidie ad curtes seruiunt, habuerant, vnde etiam plurimum grauabantur ad petitionem Abbatissæ Alheidis, Præpositæ Idæ, Decanæ Eilæ, & reliquarum eiusdem prouisionis filiarum, tale jus dedit, quale habent, qui ad Episcopatum pertinent, & quale Dominus Fridericus pro suâ clementiâ ministris, qui ad Præposituram pertinent, ipso rogante & imperrante dederat, vti exemplare primi Diplomatis ante hac allegati, cuius Originale adhuc illæsum in Abbatia Fricconhorstenfis archiuo asseruatur, de Anno 1086. 3. Calend. Ian. latius demonstrat.

Ecclesiæ etiam Fricconhorstenfis amplas dedit decimas, in Dedicatione eiusdem Ecclesiæ, de quibus non minus humiliter, quam laudabiliter ait; se peccatorem & indignum Friderici Successorem, illas Ecclesiæ tradidisse. De his, inquam, decimis ministrari & dari voluit decem solidos in quadragesimâ pro coemendis hælecibus. Et ne quis rem hanc valdè leuem, aut perexigui momenti fuisse existimet, sciendum omnino est, Anno 1350. florenum Rhenensem aureû valuisse tres solidos Monasterienses, id est, tum temporis Monasteriensis monetæ tres solidos adæquasse valorem integri floreni aurei Rhenensis, & postmodum labentibus seculis & Annis, eosdem solidos ita decreuisse, vt Anno 1512 in festo Sancti Martini florenus aureus habitus fuerit æquialere tribus marcis Monasteriensibus, id est, triginta sex solidis eiusdem monetæ Monasteriensis, deinde variâ iterum

muta.

mutatione & reductione factâ, tandem Anno 1544. 22. solidos Monasterienses floreni aureo æquiualluisse, existimatum est. Habitâ itaque temporis posterioris cum præcedenti ratione & collatione dicendum est, Anno 1090. & ante, florenum aureum, duorum solidorum Monasteriensium valorem non excessisse; fuerunt ergo tum temporis decem solidi, quinque; floreni aurei Rhenenses, 2. quin imò antiquissimis & primævis temporibus, solidos non aliud, quam aureos fuisse omnino mihi persuadeo; quod & in ipso iure Ciuili fundamentum suum habet, in iure enim nostro, solidus idem est, quod aureus. *Hotoman. in comment. verbor. jur. Verb. Solidus, ubi dicit aureum plerumq; solidum appellatum.*

Insuper, quod ipsius erga Deum, Deoque seruientes maximum, & in hodiernum vsque diem perseverans liberalitatis documentum est, Ecclesiæ S. Mauritij secundus extitit Fundator, ut in monumento ipsius scriptum inuenitur. Idem habetur in libro rubro insignis Collegij Mauritanij, Anno 1492. conscripto, fol. 34. pag. 1. in libro videlicet memoriarum & festorum Ecclesiæ S. Mauritij, sub lit. E. ibi in Festo Theodori Martyris 9. Nouemb. obiit EPRHO istius Sedis, intellige Mimingardens, Episcopus, nostra Ecclesiæ Fundator Secundus, quatuor solidos de Campo Richberti, nunc de domo subdiaconi, & peragetur ista memoriâ uti in notâ inferius signatâ, 3. Et fol. 49. pag. 2. de fundatoribus Ecclesiæ Mauritanæ, ibi, huic successit secundus Collegij Fundator & ampliator Diuus ERPHO Magnopolensis, Friderici cognatus, Et folio 503. pag. 2. ibi, sed Anno Domini 1347. erectum est Altare in Sacello Diui ERPHONIS Episcopi & Fundatoris Ecclesiæ Mauritanæ secundi. Videtur etiam S. noster erga Ecclesiam aut Templum Beatæ Mariæ Virginis Transaquas non mediocriter liberalis extitisse, dictumque Templum Altaribus ornasse, ut colligitur ex antiquo quodam Disticho, in manuscripto Episcoporum Monasteriensium Catalogo à Domino Matthæo Tympio relato.

*Hic Mariæ Templum positis Altaribus ornat,
Quæ propriâ feruens consecrat ipse manu.*

N O T Æ

AD CAPVT OCTAVVM.

1. Continet autem Officium hoc, duodecim prædia non contemnenda, quorum hæc sunt nomina, 1. Bickermann in Amelensbüren/ 2. 3. Berendorff & Klüppel in Albachten/ 4. Wittinck in Gescher/ aut Gaskare, uti locum illum nominavit S. ERPHO, 5. Vermelinck in Greuen/ 6. Humbter in Hauixbeckel/ 7. Beckerman in Parochiâ S. Mauritij, 8. Dreruy in Nortwalde / 9. Beckehoue in Dthmars. Botcholt/ 10. Bueninck in Dthtorpe/ 11. Suerholt in Oldenberge/ 12. Stoe. uerman in Telgt/ horum prædiorum coloni omnes sunt serui aut proprij homines, tempore Sancti nostri appellati liri, vulgò Eigenhörige Leuthe/ & secundo in Anno, nimirum circa

Festum SS. Petri & Pauli, & circa Festum S. Martini, si bella minimè bella non impediunt, ad litoniloquium, vulgò die Hoffsprache/ comparere tenentur. Habet præterea hoc Offici-
cium ex alijs, aut ad alios proprietariè spectantibus prædijs, annuè in marcis, solidis & de-
narijs, tres marcas & vnum solidum, quæ tempore S. nostri iuxta supputationem superius
factam, octodecim florenis aureis æquiuauerunt; nunc autem vnum tantummodo Dale-
rum Imperialem, & nouem currentes solidos constituunt. Insuper soluuntur ex aliorum
proprietariorum prædijs huic Officio annuè, vnum moltium & tria scepelina tritici, vnum
moltium siliginis, tria moltia & sex scepelina hordei, & vnum moltium auenæ; similiter
huic Officio ex diuersis prædijs sanguinolenta competit decima, denique duo habet Feuda,
die Knippenbergs oder Vermögensworte in Zelgt / Item, die Doelbergs Hoene in
Sendenhorst / quæ modo Schenckingh in Boegedincf / vti Vasallus possidet.

2. Ne quis quoad mutationem solidorum, ac moneta Monasteriensis, me absque ra-
tione aut fundamento aliquid asserere existimet, præsens exemplar, ex antiquo impresso ori-
ginali transumptum, huic scripto nostro adiungere, & apprimi facere, opera pretium visum
fuit, vt vniuscuiusque desuper liberum sit iudicium, & antiquitatis penitus nihil ignoretur.
Est autem subinserti tenoris.

Item/ man findet in des Erbaren Raths von Münster Boeke/ dat de golde
Gülde gegolden hefft im Jahr 1350. drey Schillinge/ vnd so vortan jährlichs mit
2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. Pfennunge vpgelegen oder verhøget/ dat he im Jar 1404.
gegolden hefft vier Schillinge/ vnnnd von düssen vorbenampten Jahren ist de Göl-
den Gülde noch vpgelegen/ so dat he im Jahr 1414. gegolden hefft schier 6. Schil-
linge/ vorder ist de Gölde von den Jahren sūrgetelt vpgelegen jährlichs / also dat
Anno 1422. de Gülde gegolden hefft 7. β. 6. pf.

		Schilling.	Pfennunge.
ANNO	1422	7	6
	1423	8	
	1424	9	
	1425	8	9
	1426	9	
	1427	8	
	1428	9	3
	1429	9	6
	1430	10	3
	1431	10	9
	1432	11	
	1433	11	4
	1434	11	6

Schill. Pfenn.

1435	—	—	11	—	8	—
1436	—	—	11	—	9	—
1437	—	—	12	—	—	—
1438	—	—	12	—	—	—
1439	—	—	12	—	3	—
1440	—	—	12	—	6	—
1441	—	—	13	—	4	—
1442	—	—	13	—	4	—
1443	—	—	13	—	4	—
1444	—	—	13	—	4	—
1445	—	—	13	—	4	—
1446	—	—	13	—	4	—
1447	—	—	13	—	6	—
1448	—	—	13	—	6	—
1449	—	—	12	—	—	—
1450	—	—	13	—	2	—
1451	—	—	13	—	3	—
1452	—	—	13	—	4	—
ANNO 1453	—	—	14	—	—	—
1454	—	—	14	—	—	—
1455	—	—	14	—	4	—
1456	—	—	14	—	4	—
oick im selbigen Jahre	—	—	14	—	6	—
1457	—	—	14	—	6	—
1458	—	—	14	—	6	—
oick im selbigen Jahre	—	—	15	—	0	—
1459	—	—	15	—	0	—
1460	—	—	15	—	—	—
1461	—	—	15	—	—	—
1462	—	—	15	—	—	—
1463	—	—	15	—	—	—
1464	—	—	15	—	3	—
1465	—	—	15	—	6	—
1466	—	—	15	—	6	—
1467	—	—	15	—	6	—
1468	—	—	15	—	9	—
1469	—	—	15	—	9	—
1470	—	—	15	—	9	—

ANNO

OMMA

8471

Schill. Pfen.

			Schill.	Pfen.
1471	8	—	16	0
1472	—	—	16	3
1473	—	—	16	4
1474	—	—	16	6
1475	—	—	17	3
1476	—	—	17	6
1477	—	—	18	0
1478	—	—	19	0
1479	—	—	19	6
1480	—	—	20	3
1481	—	—	21	0
1482	—	—	22	6
1483	—	—	23	3
1484	—	—	24	0
1485	—	—	24	9
1486	—	—	24	9
1487	—	—	25	6
noch im selbigen Jahre	—	—	27	0
ANNO 1488	—	—	28	6
noch im selbigen Jahre	—	—	30	0
und noch im selbigen Jahre	—	—	22	6
1489	—	—	22	6
im selbigen Jahre	—	—	15	0
1490	—	—	15	0
1491	—	—	15	0
1492	—	—	16	0
1493	—	—	16	6
noch im selbigen Jahre	—	—	17	0
noch	—	—	17	6
1494	—	—	18	0
1495	—	—	18	0
1496	—	—	18	0
1497	—	—	18	0
1498	—	—	18	0
1499	—	—	18	0
1500	—	—	18	6
1501	—	—	19	0

Schill. Pfenn.

	Schill.	Pfenn.
1502	19	6
vff Jacobi wiederumb	15	0
1503	20	0
1504	20	6
1505	21	0
1506	22	0
oick	23	0
noch	24	0
1507	23	0
oick	24	0
weder vff Jacobi	18	0
1508	24	6
vff Jacobi	25	0
1509	25	0
im söluen Jahre	25	6
1510	26	0
1511	27	0
im söluen Jahre	28	0
ANNO noch	28	6
1512	29	0
noch im selbigen Jahr	30	0
noch	31	0
noch	32	0
	33	0
	34	0
vnd	35	0
noch vff Martini	36	0
1513 ist de Gilden gesath vff	18	0
1514	18	0
1515	18	0
1516	18	0
1517	18	0
1518	18	0
1519	18	0
1520	18	0
1521	18	0
1522	18	0
1523	18	0

G noch

ANNO

	Schill.	Pfen.
noch im selben Jahre	19	0
1524	20	0
1525	21	0
1526	21	0
1527	22	0
1528	23	0
1529	23	0
darna oick	20	0
oick	25	0
1530	24	0
1531	26	0
im selben Jahre vff Michaelis	27	0
im selbigen Jahr vff Martini	28	0
1532	28	0
1533	28	0
1534	29	0
oick	30	0
1535	31	0
1536	32	0
oick	33	0
1537	34	0
oick im selbigen Jahre	35	0
oick	36	0
eodem Anno vff Michaelis	18	0
1538 vff Pfingstern gesatt vff	36	0
eodem Anno vff Michaelis	18	0
darna vff Martini	19	0
eodem Anno vff Natiuitatis Chri-		
sti	20	0
1539 vor Pingsten	21	0
1540	21	0
im selben Jahr	22	0
1541	22	0
1542	22	0
1543	22	0
1544	22	0
1545	23	0

OMMA

				Schilling.	Pfen.
ANNO	1546	—	—	23	0
	1547	—	—	23	6
	1548	—	—	24	0
	1549	—	—	24	0
	1550	—	—	24	0

3. Porro nota hac est talis, Nota. Memoria Beati ERPHONIS huius Sedis Episcopi, qui fuit Secundus Ecclesie nostrae Fundator, peragetur circa Festum B. Martini, cantabuntur Vigiliae in Capella eiusdem, cum lectionibus longioribus, Parce mihi Domine, &c. cum Inuitatorio Circumdederunt me, &c. ac ibidem ponentur quatuor cerei, ad quatuor extremitates panni serici in pavimento extensi, quodlibet lumen de talento cera, quorum vnum Custrix Conuentus S. Mariae Monasterij Transaquas tenetur ad hoc ministrare, & Thesaurarius pro tempore alia tria procurare, & illud vnum à Custrice etiam facere afferi, quae quatuor lumina praedicta incensa, ab initio Vigiliarum continuè ardebunt sine extinctione vsque in crastinum, donec Missa animarum fuerit finita, quorum superflua cedunt Thesaurario praedicto, vti in ordinario nouo signatum est.

CAPVT NONVM.

De Concilio Claromontano, declaratâ ibidem auctoritate Urbani Secundi Papae expeditione Hierosolymitanâ, & itinere S. ERPHONIS in Terram Sanctam.

Interim regnante in Oriente Imperatore Alexio Comneno, & Romanae Ecclesiae Praesidente Urbano Papa, eius nominis Secundo, iterum atque iterum urgentibus literis Imperatoris Constantinopolitani, quibus nuntiabatur ob Turcarum progressus Orientalem Ecclesiam periclitari, Concilium ad Clarum montem indictum fuit, in eoque Urbanus Papa gnauiter agere coepit, vt à fidelibus Christianis ferretur auxilium periclitanti Orientali Ecclesiae, potissimum verò Hierosolymorum, à cuius Patriarcha Simeone, deferente Petro Heremita, literas commiseratione dignas acceperat, quibus Christi Incunabula atque Sepulchrum, caeteraque Loca Sancta, ipsius memoriae consecrata, ab infidelibus Turcis profanata, omniq; genere contumeliarum affecta deplorabat. Habitis itaque pluribus in hoc eodem Concilio ab Urbano Papa eâ de re exhortationibus & concionibus, ac qui aderant Ecclesiarum, Praelatis commonitis, vt ad propria reuersi, cum omni instantiâ & debi-